

Minustako tubettaja?

Videopalvelujen monet mahdollisuudet

Markku Salo

for Jonalyn

Markku Salo

Minustako tubettaja?

Videopalvelujen monet mahdollisuudet

II painos

© 2021 Markku Salo

Kuvitus: Markku Salo

Ruutukaappaukset: Open Shot, HitFilm EX, Power Director, Audacity, Paint.net ja muut kirjassa esiteltävät palvelut ja ohjelmat

Kustantaja: Planeetta 9 Kustannus, Helsinki, Suomi
Painettu Euroopan unionissa

ISBN: 978-952-7379-04-2

Tämä on kirjan toinen, korjattu painos.

Pahoittelemme kirjassa olleita painoteknisiä puutteita. Olemme nyt korjanneet ne. Samalla tarkistimme sisällön vielä kertaalleen.

Tammikuussa 2022

Planeetta 9 Kustannus

Sisällys

Aluksi	1
YouTube:n historiaa	5
YouTube	7
Katsojan näkökulma	8
Yleiskuva	15
1. Miten?	21
Kamerat ja kuvaaminen	23
Kameraa ostamassa?	24
Kuvaaminen	27
Perustermejä	35
Oma Kanava	39
Hello World! – ensimmäinen oma video	42
Videon julkaisu	44
YouTube-kanavan rajoituksia	53
YouTube Studio	54
Perustoiminnot	54
Toimintoraidat	55
Videon editointi	56
Tekstitykset	57
Editointiohjelmat	59
Yleistä	60
Open Shot	65
HitFilm Express	76

Power Director	79
Adobe Premiere	84
Muita ohjelmia	85
Yleisiä vinkkejä editointiin	86
Äänen tallennus ja editointi	88
Äänittäminen	89
Äänen editointi	94
Audacity lyhyesti	96
Raidat kohdalleen	102
Kuvien editointi	104
Kuvankäsittelyn pikakurssi	105
Erikoisvideoita	112
Tietokoneen trimmaus	116
Hieman historiaa	119
Kuvan ja videon digitaalinen esittäminen	126
Digitaalisen videon teoriaa	129
Resoluutio	129
Framerate	133
Kuvasuhte	133
Kodekit ja tiedostotyypit	134
Videoprofiili	137
RGB	138
Värisyvyys	138
Kertausta	141
2. Mitä?	143

Tavoitteesi.....	145
Alkukankeutta?	148
Muutamia tyylejä.....	148
Videotyön pieniä vinkkejä.....	153
Kamera käy!	155
Kertausta	159
3. Minne?	161
Miksi kanavallani on vain 3 tilaajaa?	164
Voiko videoilla tienata?	174
Analytiikka-työkalu	177
Kertausta	179
Muita videopalveluja	181
Vielä pari juttua	189
Tekijänoikeudet	191
Paljonko kaikki maksaa?.....	192
Mieleen tullutta	193
Lopuksi	199
Vinkkejä ja linkkejä	200
Termiluettelo	202

ALUKSI

Vuosi 1976, koulun kevätjuhla. Ensimmäinen luokka on päättymässä, ja istun juhlasalin lattialla muiden koululaisten kanssa. Me ekaluokkalaiset olemme päässeet eturiviin. Näyttämöllä on televisio, ja yksi koulun opettajista kuvaa meitä suurella olalla pidettävällä kameralla. Äkkiä koululaisten joukosta alkaa kuulua hihkaisuja: “me ollaan telkarissa!” Mustavalkoisessa TV:ssä näkyy pian tuttuja kasvoja, ja lopulta näen siellä vilaukselta itsenikin. Ihmeellistä!

En muista paljoakaan kouluaikeiden kevätjuhlista, mutta tämä tapaus on jäänyt mieleeni. Omien elokuvien kuvaaminen on uskoakseni aina ollut kiehtova ajatus. Ensimmäiset jokamiehen elokuvakamerat, niin sanotut kaitafilmikamerat, tulivat markkinoille jo 1920-luvulla, ja harrastus sai Suomessakin hiljalleen suosiota niin, että vuonna 1953 perustettiin ensimmäinen kaitafilmikuvausyhdistys. Kaitafilmillä tarkoitetaan kaikkia filmejä, jotka ovat kapeita eli “kaitoja”. Jo niiden aikana tuli vastaan standardoinnin kysymys, sillä kunkin valmistajan kamerat olivat yhteensopivia vain tiettyjen filmityyppien kanssa. Standardisointi eli yhdenmukaistaminen onkin ollut haasteena koko kotikuvauksen historian ajan ja on sitä jossain määrin vieläkin, sillä erilaisia digitaalisia tiedostotyyppisiä ja kodekkeja on olemassa useita.

Kaitafilmikameroiden suurin suosio Suomessa ajoittuu 1950–1970-luvuille. 1980-luvulla alkoi kuvanauha, jonka standardiksi oli vakiintunut lopulta JVC:n kehittämä VHS, nopeasti syrjäyttää filmille kuvaimista. Tällainen kuvanauhakamera oli todennäköisesti myös tällä koulun opettajalla tuolloin v. 1976, tosin formaatti ei ollut vielä VHS, vaan jokin sen edeltäjä.

Kuvanauhassa, jota alettiin pian kutsua videonauhaksi tai videoksi, oli muutama merkittävä etu kaitafilmiin nähden. Ensinnäkin videokameroissa oli myös äänen taltiointi, mitä harrastelijakäyttöön tehdyissä kaitafilmikameroissa ei ollut. VHS-nauhoja pystyi helposti myös kopioimaan, ja niiden säilyttäminen kasettien muodossa oli kätevää. Myös kuvanlaatu kilpaili ainakin halvimpien filmityyppien kanssa. Niitä myös katseltiin suoraan televisiosta VHS-nauhurin avulla, kun taas kaitafilmiä katseluun tarvittiin oma projektori.

1990-luvun aikana yleistyi puolestaan digitaalinen videotallennus niin, että viimeistään joskus vuonna 2002 olivat digitaaliset videokamerat ja tallenteet syrjäyttäneet käytännössä kokonaan analogiset VHS-laitteet. Samoihin aikoihin videopalveluita alkoi ilmestyä myös nettiin, ja kun laajakaistayhteydet sekä 3G ja 4G vähitellen yleistyivät sai alkunsa myös nykyinen käytäntö, jossa videoita katsellaan reaaliajassa internetin palvelimilta. Myös ”Oma kanava” ja ”tubettaminen” ovat tätä päivää: nykyään käytännössä kuka tahansa voi tehdä videoita ja jakaa niitä YouTubessa ja muissa videojulkaisupalveluissa; joko rajatulle ryhmälle tai koko maailmalle.

YouTubesta ja videoharrastuksesta on kirjoitettu jo suomen kielisiä kirjoja, joista voi mainita ainakin Tubettajan käsikirjan (Roni Back), Vloggaajan käsikirjan (Shane Birley, Audrey Malo) ja Vaikuta videolla -kirjan (Sasu Sorkio). Ne ovat kiinnostavia teoksia, joissa videoiden kuvaamista ja tuottamista käsitellään erilaisista näkökulmista. Päätin kuitenkin tuoda vielä yhden tarkastelukulman nykyaikaiseen videokuvaukseen, -editointiin ja videoiden julkaisemiseen. Kädessäsi olevassa kirjassa korostuvat ehkä enemmän ohjelmistot ja laitteistot, kenties myös videoiden ja oman YouTube-kanavan promotointi eli esilletuonti.

YouTube on tällä hetkellä ylivoimaisesti suosituin ja tunnetuin tapa julkaista omaa videosisältöä internetissä. Se ei suinkaan ole ainoa tällainen palvelu, *tubettamisesta* on vain tullut vakiintunut termi tarkoittamaan omien videoiden kuvaamista ja niiden julkaisua nettissä – vähän samaan tapaan kuin puhutaan photoshoppaamisesta tarkoittaen yleisesti kuvan digitaalista käsittelyä, vaikka sitä voi tehdä monella muullakin ohjelmalla kuin Adoben Photoshopilla. (Tubettaminen ja photoshoppaaminen vakiintuneina termeinä ovatkin oikea markkinoinnin riemuvoitto Adobelle ja Googlelle)

Tässä muutamia kysymyksiä, joihin pyrin vastaamaan:

- Mitä tubettaminen edellyttää?
- Minkälaisia laitteita ja ohjelmistoja tarvitaan?
- Minkälaisia mahdollisuuksia on olemassa?
- Miten teen kiinnostavaa sisältöä?
- Miten saan katselijoita kanavalleni?
- Voiko YouTubella tienata rahaa?
- Onko YouTubele vaihtoehtoja?

Kirjan opastus perustuu Windows-käyttöjärjestelmään. Mahdollisuuksieni mukaisesti olen pyrkinyt esittämään vastaavat asiat myös Mac OS –puolelta.

Käyttämäni lähdemateriaali on varsin moninaista: oma työkokemukseni AV-alalta, aiheesta aiemmin julkaistu kirjallisuus ja monet internetsivustot. Ylivoimaisesti tärkein lähde on kuitenkin ollut puolisoni YouTube-kanavan seuraaminen lähietäisyydeltä.

Toivotan innostavia lukuhetkiä.

YOUTUBEN HISTORIAA

YouTube perustivat Chad Hurley, Steve Chen ja Jawed Karim ollessaan vielä PayPalin palveluksessa. Verkkotunnus *YouTube.com* avattiin helmikuussa 2005, ja videoita sinne pystyi lisäämään pari kuukautta myöhemmin.

Ensimmäisen toimintavuotensa aikana YouTube oli tyypillinen, pieni start-up -yritys. Se kiinnosti kuitenkin sijoittajia, ja vuonna 2006 se oli jo yksi nopeimmin kasvavista netissä toimivista sivustoista. Mainokset tulivat nopeasti mukaan, ja sama mainosrahoitteinen toimintamalli on käytössä edelleenkin. Samana vuonna Google osti vain vuoden ikäisen YouTube-palvelun 1,65 miljardilla dollarilla. Se oli suurin Googlen siihen mennessä tekemä yritysosto.

Vuonna 2005 YouTube oli vain yksi orastava videopalvelu muiden joukossa. Esimerkiksi Vimeo ehti hieman ennen sitä. Tässä kävi niin kuin teknologia-bisneksessä usein käy: ensimmäinen ei välttämättä ole se suuri menestys, vaan pikemminkin tienraivaaja seuraaville. YouTube'n kohdalla tehtiin monta asiaa oikein, ja tietysti erittäin merkittävä seikka oli, että Google – joka sekin kulki tuolloin vielä alkutaivaltaan – oli kiinnostunut juuri tästä videopalvelusta.

YOUTUBE

katsojan kokemus

Katsojan näkökulma

Tavallinen katsoja on tärkeä. Häntä varten teet videoita. Kuka tahansa vo helposti katsella YouTubesta videoita, sillä tämän palvelun yksi mainio ominaisuus on, että sitä voi käyttää ilman rekisteröitymistä, toisin sanoen siellä voi nopeasti käydä klikkaamassa auki YouTube-linkin ja katsoa videon. Jotkin toiminnot, kuten *tykkää* /*en-tykkää* ja *kommentointi* eivät tuolloin ole kuitenkaan käytettävissä. YouTubeen voi myös helposti rekisteröityä avaamalla oman käyttäjätilin, tai sitä voi käyttää Googlen Gmail-tunnuksella, jos omistaa sellaisen jo valmiiksi.

Minustako tubettaja? on kokonaisvaltainen opaskirja videoiden tekemiseen ja niiden julkaisuun netissä. Aihetta tarkastellaan kolmesta eri näkökulmasta: miten? (keinot), mitä? (sisältö) ja minne? (yleisö). Tämä teos painottuu YouTube:n käyttöön, mutta soveltuu monilta osin myös heille, jotka haluavat julkaista videoita jossain muussa palveluissa.

Kirjassa pyritään vastaamaan muun muassa näihin kysymyksiin:

- Mitä minun tarvitsee osata, jotta voin tehdä ja julkaista videoita?
- Mitä välineitä ja ohjelmia tarvitsen?
- Minkälainen kamera kannattaa hankkia?
- Miten saan videoistani laadukkaita?
- Miten yhdistän eri kameroilla kuvatut videot?
- Miten saan lisättyä videoon musiikkia?
- Miten tekstityksiä voi tehdä?
- Mikä neuvoksi kun kone takkuilee?
- Miten teen videooni kiinnostavan esikatselukuvan?
- Minkälaista on hyvä sisältö?
- Miten löydän oman esiintymistyylini?
- Miten saan videoilleni katselijoita?
- Kannattaako videoita tehdä ansaintamielessä?
- Paljonko videoharrastus maksaa?

